

การศึกษานิทานพื้นบ้านบ้านนายม ตำบลนายม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

A Study of Folklore at Ban Nayom Nayom Sub-District
Mueang District Phetchabun Province

กอบกาญจน์ วิเศษรัมย์¹ / Kopkan Wisetram¹

¹สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

¹ Thai Language Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Phetchabun Rajabhat University

Corresponding author. Email: hellokobkanwi@gmail.com

Abstract

This article aimed to study the characteristics of folklore in Ban Nayom subdistrict, Muang district, Petechabun province. From the study it was found that there are five characteristics in the folklore, namely animals, human beings, relationship between human beings and animals, human beings and holy spirits and ghost.

Keywords : Folklore , Bann Nayom

บทคัดย่อ

บทความนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาลักษณะเนื้อหาของนิทานพื้นบ้านที่พบในบ้านนายม ตำบลนายม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการศึกษา พบว่า นิทานพื้นบ้านบ้านนายม ตำบลนายม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ มีลักษณะเนื้อหาจำแนกได้ 5 ลักษณะ ได้แก่ 1) นิทานเกี่ยวกับสัตว์ 2) นิทานเกี่ยวกับมนุษย์ 3) นิทานความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสัตว์ 4) นิทานเกี่ยวกับมนุษย์และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ 5) นิทานเกี่ยวกับผี

คำสำคัญ : นิทานพื้นบ้าน บ้านนายม

บทนำ

ทุกท้องถิ่นมีวัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์ โดยวัฒนธรรมเหล่านั้นได้ถ่ายทอดสู่คนรุ่นหลังด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น บ้านทีกเป็นลายลักษณ์อักษร การถ่ายทอดเป็นวรรณกรรมมุขปาฐะ การถ่ายทอดในรูปแบบสิ่งของเครื่องใช้ ในบรรดาการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมดังกล่าวนี้ มีสิ่งหนึ่งที่เป็นบันทึกเรื่องราวของท้องถิ่นนั้น ๆ คือนิทานพื้นบ้าน ซึ่งเป็นบันทึกเรื่องราวที่แสดงให้เห็นวิถีชีวิต ความรู้สึกนึกคิด หรือพฤติกรรมของคนในท้องถิ่นนั้น ๆ ได้รับการถ่ายทอดผ่านการเล่าเรื่องทั้งที่เป็นมุขปาฐะ และลายลักษณ์อักษร เพื่อบอกเล่าเรื่องราวและวิถีคิดของชุมชนนั้น ๆ ดังที่ Na Nakhon (1988: 7) ได้กล่าวไว้ว่า “พัฒนาการของวรรณกรรมนิทานน่าจะเริ่มต้นจากการถ่ายทอดเรื่องราวจากประสบการณ์และจินตนาการด้วยปากเปล่าเป็นเบื้องต้น เพราะสังคมมนุษย์ยุคต้น ๆ เป็นสังคมที่ไม่มีตัวอักษรหรือหนังสือใช้ มนุษย์แต่ละถิ่นจึงใช้วิธีบอกเล่ากันปากต่อปาก มาในระยะหลังเมื่อมนุษย์มีภาษาเขียนขึ้น เรื่องที่เคยบอกเล่ากันด้วยปากก็ค่อย ๆ เปลี่ยนมาเป็นการเล่าด้วยหนังสือ” ซึ่งในแต่ละท้องถิ่นต่างก็มีนิทานที่บอกเล่ากันมาแตกต่างกันไป

บ้านนายม ตำบลนายม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นชุมชนหนึ่งที่มีนิทานพื้นบ้านเป็นบันทึกเรื่องราวของชุมชน เนื่องจากเป็นชุมชนที่ตั้งมานาน ดังปรากฏในเอกสารเรื่องเที่ยวที่ต่าง ๆ ภาคที่ 3 เล่าเรื่องที่ยามณฑลเพชรบูรณ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาอดิศรราชานุภาพ ความว่า “... แต่ถ้าว่ำสำหรับคนเดินทางทางสำน้ำลัคนี่เปลี่ยนเป็นอย่างยิ่ง พอพื้นบ้านนายมลงมา 1 วัน ก็ไม่มีบ้านเรือนผู้คนเป็นแต่ป่าเถื่อน...” (Damrong Rachanuphap, n.d.: 15)

พลตรีจรรยา ประชิตโรมรัน กล่าวถึงบ้านนายมไว้ในหนังสือสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ความว่า “การเข้าตีพม่า กองกำลังพระยาพลเทพ พระยาราชภักดีซึ่งเคลื่อนที่ไปทางเมืองเพชรบูรณ์ ได้ปะทะเข้ากับกองกำลังมังเมยงู ซึ่งเข้าที่ตั้งอยู่ที่บ้านนายมข้างใต้เมืองเพชรบูรณ์...” (Prachitromran, 1994: 204)

นอกจากนั้น ยังมีการกล่าวถึงประวัติของบ้านนายมไว้ว่า “บ้านนายมนั้นเป็นปางดืบ ในสมัยก่อนประเทศไทยได้ทำสงครามกับพม่าและลาว เกิดการแตกทัพและมีการอพยพหนีมาโดยมีผู้หญิงคนหนึ่งเป็นผู้นำชื่อว่านางยม ได้มาพบเห็นสถานที่มีดินดีเหมาะที่จะทำการเพาะปลูก จึงได้ตั้งที่พักหักร้างกลางป่าทำไร่ในพื้นที่นั้น ในปีต่อมา ได้มีผู้คนจากถิ่นอื่นมาอาศัยทำไร่อยู่ในท้องที่ของนางยมเป็นจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ จากหลายท้องที่มาอาศัยอยู่ด้วยกัน จึงมีการสร้างวัดหลายแห่งในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงกัน เช่น วัดโบสถ์โพธิ์ทอง วัดฉัตรธาร วัดเสาชงทอง วัดทูน วัดเกาะแก้ว ฯลฯ ผู้คนที่มารวมกันทำบุญตักบาตรตามวัดพุทธกันเสียเขียนจากเดิมเขื่อนางยมมาเป็นนายมจนถึงปัจจุบัน” (Ministry of Education, 1999: 112)

จากข้อมูลข้างต้น การศึกษานิทานพื้นบ้านบ้านนายม จะเป็นส่วนหนึ่งของการบันทึกเรื่องราวของท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดให้คนรุ่นหลังได้ศึกษา และยังเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่นได้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษานิทานพื้นบ้านบ้านนายม ตำบลนายม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาลักษณะเนื้อหาของนิทานพื้นบ้านบ้านนายม ตำบลนายม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้รวบรวมเฉพาะข้อมูลที่เป็นวรรณกรรมมุขปาฐะประเภทนิทานพื้นบ้าน ซึ่งได้จากการเก็บข้อมูลจากปากคำของชาวบ้านบ้านนายน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ตั้งแต่อายุ 40 ปีขึ้นไป

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. วิทยากรผู้ให้ปากคำถือว่าเป็นตัวแทนของชาวบ้านบ้านนายน ตำบลนายน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์
2. นิทานเรื่องเดียวกันแต่ผู้ให้ปากคำเป็นคนละคนและมีส่วนปลีกย่อยในเรื่องแตกต่างกัน ไม่นับเป็นเรื่องเดียวกัน
3. นิทานพื้นบ้านที่รวบรวมได้ในครั้งนี้ อาจมีบางเรื่องปรากฏในท้องถิ่นอื่น แต่ผู้ให้ปากคำเป็นคนในบ้านนายน ตำบลนายน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ถือว่าเป็นนิทานพื้นบ้านของบ้านนายน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. สัมภาษณ์วิทยากรเพื่อเก็บรวบรวมนิทานพื้นบ้านของบ้านนายน ตำบลนายน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยบันทึกไว้ในอุปกรณ์บันทึกเสียง
2. ถ่ายทอดนิทานจากอุปกรณ์บันทึกเสียง แล้วเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร โดยเก็บความให้ตรงกับผู้ให้ปากคำ
3. จัดประเภทนิทานพื้นบ้านที่รวบรวมได้ โดยพิจารณาจากลักษณะเนื้อหา
4. นำนิทานพื้นบ้านที่ได้มาวิเคราะห์
5. สรุปผลและนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

การศึกษานิทานพื้นบ้านบ้านนายน ตำบลนายน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า นิทานพื้นบ้านมีลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1. นิทานเรื่องสัตว์ เป็นเรื่องที่มีสัตว์เป็นตัวละครที่มีบทบาทสำคัญ สามารถแสดงพฤติกรรมและมีความรู้สึกนึกคิดได้เช่นเดียวกับมนุษย์ บอกที่มาของสัตว์ และมีเรื่องที่มีสัตว์เป็นตัวละครในตอนท้ายได้บอกข้อคิดของเรื่อง นิทานเรื่องสัตว์ปรากฏในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้
  - 1.1 นิทานบอกที่มาของสัตว์ ได้แก่ เรื่องทำไมเสือหางยาว กวางหางสั้น นิทานเรื่องเป็ด ห่าน ไก่แจ้ และเรื่องตะเข้ทำไมไม่มีลิ้น

ตัวอย่าง นิทานเรื่องทำไมเสือจึงหางยาว กวางหางสั้น

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้วในป่าแห่งหนึ่งมีเสือกับกวางอาศัยอยู่ด้วยกัน ต่างคนต่างมีที่อยู่อาศัยของตัวเอง ทั้งเสือและกวางนั้นถ้ามาพบกันเมื่อไรก็จะมีเรื่องกัน หากว่าเสือเจอกวางที่ตัวเล็กเสือก็จะกินกวางตัวนั้น แต่ถ้ากวางไปเจอเสือที่ตัวเล็กกว่าตนเองก็จะเอาเขาไปขวิด

อยู่มาวันหนึ่งสัตว์ทั้งสองคิดตรงกันว่าเราควรจะเป็นเพื่อนกัน ไม่ทะเลาะกัน เลือกกัณหาว่า แล้วเราจะเชื่อท่านได้อย่างไรว่าท่านจะไม่ฆ่าพวกเรา ฝ่ายกวางก็ถามเสียเช่นกันว่า แล้วเราจะเชื่อท่านได้อย่างไรละ ตกลงกันอย่างนี้ดีกว่า เราสองฝ่ายมาลงอยู่ร่วมกัน แล้วเวลานอนก็ต้องมัดหางเลือกกับกวางติดกัน เมื่อกวางกับเลือกมัดหางติดกันแล้ว คินนั้นเกิดอาพาธอะไรก็ไม่รู้ ฟ้าแทบถล่ม ลมพายุแรง กวางกับเลือกตกใจ ต่างคนต่างวิ่ง สันนิษฐานว่าหางตัวเองมัดติดกันอยู่ กวางแรงน้อยกว่า หางเลยขาดติดไปกับเลือก เลือกกิ่งวิ้งลากหางกวางไปด้วย จนทุกวันนี้กวางจึงมีหางสั้น ส่วนเลือกมีหางยาว (นางเพยาร์ นครไทย)

นิทานเรื่องทำไมเลือกจึงหางยาว กวางหางสั้น เป็นเรื่องที่บอกที่มาของสัตว์ทั้งสองชนิดว่าเพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น นอกจากจะมีนิทานที่บอกที่มาของสัตว์แล้ว นิทานที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ยังมีนิทานที่ให้ข้อคิดที่ได้จากพฤติกรรมของสัตว์ด้วย

1.2 นิทานบอกลักษณะและอธิบายพฤติกรรมสัตว์ ได้แก่ นิทานเรื่องงูเหลือมกับขวานานิทานเรื่องนกเจ้ายังอ่อนแอ และนิทานเรื่องกระต่ายกับหอยทาก นิทานประเภทนี้จะแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมของสัตว์ที่แสดงออกมีทั้งด้านดีและด้านร้าย แล้วชี้ให้เห็นว่าผลของการกระทำต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นอย่างไร ซึ่งผู้ฟังสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้

ตัวอย่าง นิทานเรื่องนกเจ้ายังอ่อนแอ

มีนกหัวขวานตัวหนึ่ง พักไข้อยู่ที่ต้นมะขามกลางป่า เมื่อออกไขมาแล้ว นกหัวขวานตัวนี้ก็คอยเฝ้าไขของตนเอง เมื่อออกไปหาอาหาร นกหัวขวานก็รีบไปรีบกลับ จนวันหนึ่ง นกหัวขวานพักไขออกมา 4 ตัว เมื่อมีลูกแล้วแม่นกหัวขวานก็ดูแลลูกอย่างดี คอยหาอาหารให้ลูก พอลูกนกหัวขวานจะหัดบิน นกหัวขวานก็พาลูกหัดบิน นก 3 ตัวอยากจะไปหัดบินกับแม่ แต่มีอยู่ตัวหนึ่งที่ไม่อยากหัดบิน ก็รอให้พี่ ๆ และแม่นำอาหารมาให้กิน เพราะเป็นนกขี้เกียจ วันรุ่งขึ้นแม่นกหัวขวานก็ชวนลูก ๆ ทั้งสี่ไปหัดบินอีก นกตัวสุดท้ายก็ไม่ออกไปหัดบินเช่นเคย แต่วันนี้ลูกนกทั้งสามอยากหัดบินไปไกล ๆ จึงไม่ได้กลับมาหาห้องที่รออยู่ที่รัง ซึ่งลูกนกตัวสุดท้ายต้องเมื่อรอเป็นเวลานานก็รู้สึกหิว รอเท่าไรแม่กับพี่ ๆ ก็ไม่กลับมาสักที จึงอยากจะไปหาพี่และแม่ จึงกระพือปีกหัดบิน แต่เมื่อบินออกไปนิดเดียวก็ไม่สามารถบินต่อไปได้จึงตกลงพื้นตาย เมื่อหมาป่ามาเห็นก็คาบลูกนกหัวขวานไปกิน แม่นกหัวขวานพาลูกกลับรังเห็นลูกของตนกำลังถูกกิน จึงพากันร้องไห้และไม่สามารถช่วยชีวิตลูกไว้ได้ (นางช่วย สีสด)

2. นิทานเกี่ยวกับมนุษย์ เป็นเรื่องราวที่มนุษย์ดำเนินเรื่องเพียงฝ่ายเดียว มีทั้งเรื่องที่มีตัวละครเพียงตัวเดียวและหลายตัว นิทานประเภทนี้นอกจากจะเป็นเรื่องตลกขบขันแล้ว ยังสอดแทรกความคิด คำสอน แสดงให้เห็นสติปัญญาของตัวละคร ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นภูมิปัญญาของมนุษย์ มีเนื้อหาแบ่งเป็นหมวดหมู่ได้ดังนี้

2.1 เรื่องราวตลกขบขัน จะมีลักษณะเป็นเรื่องราวที่แสดงความเจ้าเล่ห์แสนกลของตัวละครรวมทั้งปฏิภาณไหวพริบของตัวละคร ดังปรากฏในเรื่องนางเสือดาว จอมโกหก ที่เขยกับน้องเมีย พระยาหน้าหมา ตาบอดสอดรู้ ตูร่อง และเซียงเมียง

ตัวอย่าง นิทานเรื่องจอมโกหก

มีเด็กกวอยู่สองคน โกหกขึ้นหนึ่งไม่มีใครจับได้ วันหนึ่งก็ไปอาบน้ำที่ท่าน้ำ และได้ตกลงกันว่า ถ้าใครโดดได้ตั้งจะมีรางวัลให้ คนหนึ่งโดดลงไปอมเอาเหรียญสตางค์ขึ้นมาได้ พอไหลขึ้นมา ก็บอกเพื่อน ๆ ว่า “เฮ้ย กูดำน้ำลงไปเจอพญานาคกำลังเล่นไฟกันอยู่ เลยไปขอสตางค์มาเหรียญหนึ่ง” เพื่อนอีกคนรู้ว่าโกหก แต่ไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรดี ด้วยความโมโหจึงโดดลงไปบ้าง หัวชนตอหัวแตก พอไหลขึ้นมาจึงว่า “เฮ้ย กูโดดไปโชคไม่ดีเลยวะ พญานาคกำลังเล่นไฟเสีย เลยตีหัวกูแตก แล้วให้ตั้งค์กูมาชื้อยา” (นายชู จันทรอ่อน)

2.2 เรื่องเกี่ยวกับคำสอน มุ่งเน้นให้ข้อคิดกับผู้ฟัง สามารถที่จะนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ มีเรื่องลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

2.2.1 เรื่องความสามัคคี ปรากฏในเรื่องบักสามมือเป็ม ซึ่งเห็นว่าถ้าคนเรามีความสามัคคีแล้ว จะทำสิ่งใดย่อมประสบความสำเร็จ

ตัวอย่าง นิทานเรื่องบักสามมือเป็ม

มีสามเกลอลงเรือไปหาปลาด้วยกัน ได้ปลามาเต็มลำ ใครขอปลาบักสามมือเป็มก็ให้เขาหมด ทำให้บักตูดแหลมไม่พอใจ เลยเอาตุตกระแทกเรือจนแตก น้ำจึงเข้าเรือ แล้วบักขี้มูกมากก็วิดน้ำออกจากเรือ วิดเท่าไรก็ไม่หมด บักขี้มูกมากโมโหเลยเอาขี้มูกของตัวเองมาขายเรือ ทำให้ทั้งสามเกลอลาปลาได้ต่อไป (นางอร่าม บุญมา)

2.2.2 เรื่องความเฉลียวฉลาด ปรากฏในเรื่องลูกเขยฉลาด เลิกเหล้า หลวงพ่อกับแฉกรน้อย เรียนศิลปวิทยา และโอมพิณิจ - โอมพิจารณา ซึ่งให้เห็นว่าหากคนเรามีความเฉลียวฉลาดมีไหวพริบปฏิภาณจะทำให้เกิดผลดีแก่ตนเอง มีข้อสังเกตในเรื่องศิลปวิทยาและโอมพิณิจ - โอมพิจารณา จะเห็นว่ามีลักษณะเนื้อเรื่องเหมือนกันต่างกันที่ชื่อเรื่อง อาจเป็นเพราะชื่อเรื่องไม่ได้กำหนดไว้ชัดเจน ผู้เล่าแต่ละคนจึงตั้งชื่อเรื่องเองตามที่ตนเองเห็นว่าประเด็นใดเป็นประเด็นสำคัญในเรื่องก็นำมาตั้งเป็นชื่อเรื่อง

ตัวอย่าง นิทานเรื่องเลิกเหล้า

นานมาแล้วมีผู้เฒ่าคนหนึ่ง ผู้เป็นคนกินเหล้าเมาตลอดเวลา สร้างความหนักใจให้แก่เมียเป็นอันมาก วันหนึ่งเมียมากราบนมัสการหลวงพ่อเพื่อขอให้หลวงพ่อบอกผู้เฒ่าให้เลิกเหล้า หลวงพ่อก็บอกผู้เฒ่าว่า “โยมไม่ต้องบอกหรอก ฟรุ้งนี้แกพาผู้เฒ่าไปตลาด แล้วพาผู้เฒ่ากลับมาที่นี่ อย่าเพิ่งเมานะ อาตมาจะนั่งคอย” หลวงพ่อก็นี้เสี่ยงหมาตัวหนึ่งชื่อไอ้ตูป วันรุ่งขึ้นท่านขงนมไว้แก้วหนึ่ง พอสองผู้เฒ่ามาถึง หลวงพ่อก็ให้ผู้เฒ่าเป็นคนรินเหล้าให้แก้วหนึ่ง ฝ่ายผู้เฒ่าสงสัยถามเมียว่า “พระกินเหล้าได้หรือ” เมียบอก “ให้รินก็ไปรินเออะ ถ้าไม่พอจะชื้อมาให้อีกขวด

หนึ่ง” ฝ่ายเลวรินเหล้าใส่แก้ว พระก็เรียกหมาแล้วยื่นแก้วนมกับแก้วเหล้าให้หมา หมาก็เลือกกินนมในแก้วจนหมด หลวงพ่อลูบทัวหมาแล้วพูดว่า “เฮ้อ ไอ้ตูบ มึงนี่ดีนะ ฉลาดจริง ๆ รู้จักเลือกกินในสิ่งที่ประโยชน์ รู้ว่าจะไรควรกินไม่ควรกิน” พอผัวได้ยินพระพูดดังนั้นจึงเกิดความคิดแวบขึ้นมาในใจว่า “กูนี่ซึ่งหมาเกิด กินในสิ่งที่ไม่ควรกินมานาน” จึงเลิกเหล้าตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นมา (นางอวน ชำนาญทรัพย์)

2.2.3 เรื่องความขยันหมั่นเพียร มีเนื้อหาสอนว่า หากผู้ใดมีความขยันหมั่นเพียรแล้วย่อมนำไปสู่ความสำเร็จ ดังปรากฏในเรื่องวิธีหาลูกสะไภ้และเรื่องวิธีหาลูกเขย ทั้งสองเรื่องมีโครงเรื่องที่คล้ายคลึงกัน คือ พ่อแม่ต้องการหาลูกเขยหรือลูกสะไภ้ จึงออกหากคนที่เหมาะสมด้วยตนเอง โดยมีกรทดสอบคนที่คิดว่าน่าจะดีมาเป็นลูกเขยลูกสะไภ้ จนพบว่าคนสุดท้ายเป็นผู้ที่เหมาะสม และยังแสดงให้เห็นว่าคนเราควรคิดการสิ่งใดให้รอบคอบก่อนตัดสินใจ รวมทั้งเรื่องติดต่อกับทิดร้ายที่สอนให้รู้ว่าคนเราอย่าท้อ หากมีความขยันอดทนแล้วย่อมทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จ

ตัวอย่าง นิทานเรื่องวิธีหาลูกสะไภ้

มียายคนหนึ่งต้องการหาลูกสะไภ้จึงคิดว่า จะหาผู้หญิงที่มีคุณสมบัติครบสมบูรณ์มาเป็นลูกสะไภ้ คิดดังนั้นแล้วก็คว่าหาบ 1 หาบ ครอบงอบใบหนึ่ง ตระเวนตั้งแต่เช้าจนถึงบ่ายสองโมงกว่าเป็นเวลาที่เขากำลังหุงข้าวกัน แยกเดินไปจนถึงบ้านที่มีลูกสาว ถึงบ้านใดก็เรียก “น้ำ ๆ” คนในบ้านก็ตอบว่า “จำ เรียกใครจะยาย”

ยายจึงว่า “เออ...กำลังทำอะไรกันล่ะ”

“หุงข้าวจะยาย”

“เออ หุงข้าวก็ดีแล้ว ยายจะได้มาขอซื้อไข่สักหน่อย”

“ยายจะเอาไปทำอะไรเล่า”

“ยายจะเอาไปราดมดแดง เพราะยายจะขึ้นเก็บมะม่วง”

“แต่มันร้อนนะจะยาย ยายจะเอาไปยังใงเล่า”

“เออ...ไม่เป็นไร เอามาเถอะ” แล้วผู้หญิงคนนั้นก็ตักไข่ใส่หาบให้ยายไป ยายคนนั้นไปถึงสี่ห้าบ้านก็ทำแบบเดียวกัน ได้ซื้อไข่มาเต็มกระบุงก็เอาไปทิ้ง ทำเช่นนี้เรื่อยไป แล้วก็เดินต่อไปจนถึงบ้านสุดท้าย ก็ทำแบบเดียวกันนี้อีก แต่หญิงสาวบ้านสุดท้ายบอกว่า “ไอ้โห หนูจะไปหมดแล้ว ถ้ายายจะเอาจริง ๆ พรงนี้ย้ายมาใหม่ละ หนูจะเก็บไว้ให้” ยายจึงถามว่า “แล้วทำไมจึงซื้อไข่เสียเล่า” หญิงสาวบ้านสุดท้ายจึงว่า “แม่หนูสอนว่าให้กวาดซื้อไข่ในเตาที่เสียก่อน แล้วค่อยตั้งเตาใหม่” ยายคนนั้นนึกถูกใจ จึงกลับบ้านเพื่อเตรียมไปลู่ขอผู้หญิงคนนั้นมาเป็นลูกสะไภ้ (นางหนู ทองเหลือ)

2.3 เรื่องเกี่ยวกับตำนาน ปรากฏในเรื่องเนินยายเฒ่า เป็นเรื่องที่แสดงความเชื่อของคนในกลุ่มชนนั้นว่าเพราะเหตุใดจึงตั้งชื่อสถานที่เช่นนั้น และเรื่องประวัติทุเรียนว่าเพราะเหตุใดจึงเรียกว่าทุเรียน

ตัวอย่าง นิทานเรื่องประวัติทุเรียน

หนึ่งเมื่อเวลาสุกลูกมันจะส่งกลิ่นหอมไปทั้งป่า สองตายายอยู่ใกล้ผลไม้ไม่เห็นว่ามีนมหอมมาก ตาก็อยากกิน ยายก็ห้ามไม่ให้กิน กลัวตายายจะกินแล้วตาย จึงปรึกษากันว่าจะเก็บผลไม้ไปถวายพระเจ้าแผ่นดิน แล้วก็ถามพระเจ้าแผ่นดินว่า ผลไม้ชนิดไหนดีใหม่ แล้วก็กินอย่างไร พระเจ้าแผ่นดินก็ไม่ว่าผลไม้ดีอะไร ก็เลยป่าวประกาศว่าใครกินผลไม้ไม่ได้และไม่ตายจะให้รางวัลอย่างงาม แต่ถ้ากินแล้วตายจะให้รางวัลที่น้องที่มีชีวิตอยู่ แต่ก็ไม่มีใครอาสาทำกิน มีทหารอยู่คนหนึ่งกล้ารับอาสาทำกินไม่กลัวตาย พระเจ้าแผ่นดินก็ให้รางวัลทหารคนนั้น จากนั้นก็ตั้งชื่อผลไม้ใหม่ว่า ทุเรียน ไม่ใช่ทุเรียนอย่างที่เรียกกันทุกวันนี้ เพราะชื่อผลไม้ใหม่นี้มาจากสองตายายที่นำมา “ทุเรียน” พระเจ้าแผ่นดินนั่นเอง (นางพเยาว์ นครไทย)

3. นิทานความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสัตว์ เป็นเรื่องที่คนกับสัตว์มีบทบาทร่วมกัน และสัตว์สามารถแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ได้เช่นเดียวกับมนุษย์ โดยแบ่งเป็นลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

3.1 คำสอน

3.1.1 นิทานสอนเรื่องความกตัญญู ลักษณะเนื้อเรื่องชี้ให้เห็นผลของความกตัญญู ดังปรากฏในเรื่องความกตัญญู ซึ่งคนผู้ซึ่งเป็นลูกแสดงความกตัญญูต่อสัตว์ซึ่งเป็นแม่ โดยชี้ให้เห็นว่าผู้ที่ประพฤติดียอมได้รับผลดีตอบแทน ส่วนผู้ที่ประพฤติผิดย่อมได้รับผลร้ายเช่นกัน นอกจากนั้นยังมีเรื่องที่คนทำดีกับสัตว์ สัตว์ก็ตอบแทนคุณความดีของคนด้วยสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือทรัพย์สินเงินทอง ดังปรากฏในเรื่องมदन้อย และเรื่องท้าวปลาไหล

ตัวอย่าง นิทานเรื่องความกตัญญู

มีแม่หมาตัวหนึ่งออกลูกมาเป็นคนสามคน เป็นผู้หญิงทั้งหมด เมื่อเลี้ยงจนโตเป็นสาว ก็มีพระมหากษัตริย์เสด็จประพาสป่ามาพบเข้าก็นำเอาลูกหมาทั้งสามคนเข้าไปเลี้ยงในวัง ส่วนแม่หมาอยู่ที่เดิม ที่สาวคนโตได้รับแต่งตั้งให้เป็นมเหสี ส่วนน้องอีกสองคนอาศัยอยู่ในวังต่อมาได้มีคนมาขอน้องสาวทั้งสองคนไปเป็นเมีย คนที่สองได้กับคนรวย ส่วนคนที่สามได้กับคนจนต่อมาแม่หมาหากินไม่ไหว จึงเดินทางมาหาลูกสาวคนกลาง ลูกสาวคนกลางกลัวกลัวจึงขับไล่แม่หมาไป แม่หมาก็เสียใจไปหาลูกสาวคนโต ลูกสาวคนโตก็ขับไล่เอาไม้ตีสะโพกแม่หมาทัก จากนั้นแม่หมาก็ไปหาลูกสาวคนเล็ก ลูกสาวคนเล็กเห็นแม่ก็จำใจ จึงนำแม่หมามาอาบน้ำแล้วนำมานอนบนฟูก แล้วก็บอกว่าแม่หมาเก่าแก่ที่เลี้ยงไว้ ฝ่ายแม่เจ็บหนักจึงเรียกลูกสาวมาแล้วบอกว่า ถ้าแม่ตายให้เอาใส่หีบไว้ 7 วัน 7 คืน แล้วเปิดหีบดู เมื่อแม่หมาตายลูกสาวคนเล็กก็ทำตามตามที่แม่บอก ครบเจ็ดวันก็เปิดดู ปรากฏว่าภายในหีบมีเงินทองเต็มไปหมดที่สาวทั้งสองเมื่อรู้ข่าวก็ทำตามบ้าง โดยไปจับเอาหามาเงินมาแล้วใส่ไว้ในโลง แต่ปรากฏว่าเมื่อครบเจ็ดวันเปิดโลงดูก็ไม่มีเงินทอง มีแต่ซากเน่า ๆ ที่สาวทั้งสองคนจนลงทุกวันนี้ เพราะไม่มีความกตัญญูต่อผู้ให้กำเนิด (นางกิมเลียง ชาวพล)

3.1.2 นิทานสอนเรื่องการไม่รู้จักพอใจในสิ่งที่มี ปรากฏในเรื่องเหยี่ยว ลักเนื้อ ที่ตัวละครแสดงให้เห็นว่าความโลภเป็นเหตุให้ต้องสูญเสียสิ่งที่มีอยู่

ตัวอย่าง นิทานเรื่องเหยี่ยวลักเนื้อ

ผิวเมียคู่หนึ่งมีอาชีพทำเนื้อขาย ทั้งสองมักจะเอาเนื้อที่จะขายไปตากไว้ข้าง บ้าน มีเหยี่ยวตัวหนึ่งจึงคอยจะลักเนื้อ อยู่มาวันหนึ่งเมื่อเหยี่ยวตัวนี้เห็นสองผิวเมียเอาเนื้อ มาตากก็บินมาโฉบเอาเนื้อไปกิน บินไปจับอยู่บนต้นไม้ริมคลอง ตาก็มองลงไปในน้ำเห็นเงาก่อน เนื้อในน้ำใหญ่กว่า เหยี่ยวนึกในใจดังนั้นจึงละก่อนเนื้อที่คาบอยู่แล้วบินลงไปโฉบก่อนเนื้อในน้ำ แต่ทันใดนั้นก่อนเนื้อในน้ำก็หายไป ไม่ได้อะไรเลย เหยี่ยวจึงนึกในใจว่าตัวเองนี่จึงเลาเบาปัญญา เหลือเกิน ไม่รู้จักพอใจในสิ่งตนเองมี เห็นเงาก่อนเนื้อแท้ ๆ กลับคิดว่าเป็นก้อนเนื้อจริง ๆ ไปได้ (นางกิมเลียง ชาวพล)

3.2 ความมหัสจรรย์

แสดงให้เห็นความมหัศจรรย์ของพฤติกรรมต่าง ๆ ที่มนุษย์หรือสัตว์สามารถแสดงได้ ดังปรากฏในเรื่องพี่ชายน้องชาย จันทราคราสกับกรีธาคราส นางผมหอมลูกช้าง และบักหุดแสนปมกับพญาลิงต่าง

ตัวอย่าง นิทานเรื่องนางผมหอม

นางจันทร์ไปหาฟันในป่า ทิวน้ำเลยกินน้ำซึ่งในรอยเท้าช้าง พอลกลับบ้านจึงตั้งห้องและ คลอดลูกออกมาเป็นลูกสาว มีผมหอม จึงให้ชื่อว่า นางผมหอม เมื่อโตขึ้นนางผมหอมได้ออกไป ตามหาพ่อในป่า ไปเจอช้างโหลงหนึ่งซึ่งในนั้นมีพ่อของตนอยู่ด้วย พ่อจึงให้กลับไปหนึ่ง นางเอา เส้นผมของตนใส่ในตลับ แล้วนำตลับนั้นล่อนน้ำ จนตลับนั้นล่อนไปจนถึงเมือง ๆ หนึ่ง ลูกเจ้าเมือง เห็นตลับล่อนมาจึงเปิดดู ปรากฏว่าพบเส้นผมมีกลิ่นหอมขึ้นอกขึ้นใจ จึงให้ทหารตามหาเจ้าของ เส้นผม เมื่อพบแล้วลูกเจ้าเมืองจึงรับเอานางผมหอมมาดูแลและยกย่องให้เป็นมเหสี (นางเหล็ยม จากนา)

3.3 ตำนาน ปรากฏในเรื่องหมูกับหมา นกกาเหว่า นางสิบสอง มนุษย์กับพระอินทร์ และเรื่องทำไม้ควายจึงเกลียดศีเหลือ่ง แต่ละเรื่องชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างคนกับสัตว์ และมนุษย์จะเป็น ฝ่ายบัณฑิตให้สัตว์มีลักษณะต่าง ๆ

ตัวอย่าง นิทานเรื่องนางสิบสอง

มียักษ์อยู่ตนหนึ่งได้ทำนาโดยใช้งาคั่วปั้นเป็นคันนา และใช้น้ำผึ้งแทนน้ำในนาข้าว จึงทำให้นางสิบสองมาแอบกินทุกวัน วันหนึ่งนางยักษ์จับได้ว่านางสิบสองมาแอบกิน จึงไล่จับ นางสิบสอง นางสิบสองรีบซ่อนตัวในนาข้าว นางยักษ์ตามมาเห็นช้างจึงถามช้างว่าเห็นนาง สิบสองวิ่งผ่านมาทางนี้หรือไม่ ช้างก็ตอบว่าไม่เห็น แต่นางสิบสองซ่อนตัวไม่ผิดขีดทำให้ยักษ์ มองเห็น ยักษ์จึงดึงสไบออกมา พร้อมกับแข่งว่า เกิดมาชาติหน้าขอให้พี่ช้างหยุดนา

(นางทองคำ เมฆศรี)

4. นิทานเรื่องมนุษย์กับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งเป็นความเชื่อที่มีมาแต่โบราณ เป็นนิทานที่มุ่งให้ข้อคิด เป็นเรื่องที่ชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ โดยสิ่งที่ได้รับจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์เหล่านั้นจะทำให้ชีวิตดีขึ้น แต่จะต้องเกิดขึ้นจากผลของการทำดี หากประพฤติไม่ดี ผลที่ได้รับก็จะไม่ดีตามไปด้วย ดังปรากฏในเรื่องคนขี้เกียจมักนอนหงายกินมะเดื่อ ชี้ให้เห็นว่าคนเราถ้ามีความขยันหมั่นเพียรแล้ว ย่อมจะทำให้ชีวิตดีขึ้น เรื่องตากับยายและเรื่องฆ้องวิเศษสอนให้รู้ว่าคนทำดีและรู้จักความพอดีย่อมได้รับผลดีตอบแทน เรื่องคนโลภมากลาภจะหายและเรื่องคนตัดไม้สอนให้รู้ว่าหากคนเรามีความซื่อสัตย์แล้ว ย่อมได้รับผลดีตอบแทน ส่วนเรื่องยายซูใส่บาตรพระองค์ สอนให้รู้ว่าคนเราทำดีย่อมได้รับผลดีตอบแทน

ตัวอย่าง นิทานเรื่องตากับยาย

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีตากับยายอาศัยอยู่ ณ หมู่บ้านแห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นบ้านเล็ก ๆ ตากับยายมีฐานะยากจน มีอาชีพรับจ้างหาเช้ากินค่ำ วันหนึ่งตาชวนยายปลูกอ้อย แต่ยายไม่ปลูก ยายจะปลูกมัน ตาเป็นคนชอบธรรมะธัมโม ชอบช่วยเหลือเพื่อนบ้าน และชอบเข้าวัดฟังธรรม ส่วนยายเป็นคนตระหนี่ ไม่ชอบช่วยเหลือคน ไม่ชอบทำบุญ วัดก็ไม่เคยไป และชอบนิทานชาวบ้าน วันหนึ่งพระอินทร์เห็นความคิดของตาซึ่งเป็นคนขยันทำมาหากินและเป็นคนดี จึงได้แปลงร่างลงมาเป็นโลกมนุษย์ แล้วแปลงกายเป็นช่าง ลงมากินอ้อยที่ตาปลูกไว้ ตาเสียใจมาก วันหลังตาก็มาชุมนุมว่าตัวอะไรมากินอ้อยที่ปลูกไว้ จึงได้รู้ว่า เป็นช่าง ตาจึงกระโดดจับหางช่าง ช่างพาดาลอยขึ้นไปบนสวรรค์ แล้วช่างก็แปลงกายเป็นพระอินทร์เหมือนเดิม แล้วถามตาว่าอยากได้อะไร ตาตอบว่าอยากได้เงินทอง พระอินทร์จึงเสกเงินทองให้มากมายและนำตาคลับมายังโลกมนุษย์ พอยายรู้ว่าตาได้เงินทองมากมาย จึงถามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เมื่อยายรู้อย่างนั้นยายก็นำเรื่องนี้ไปเล่าให้ชาวบ้านฟัง ชาวบ้านจึงพากันไปชุมนุมจับช่าง พอช่างซึ่งเป็นพระอินทร์แปลงกายลงมาอีก ยายและชาวบ้านก็ช่วยกันจับหางช่างไว้ ปรากฏว่าช่างรับน้ำหนักไม่ไหว จึงทำให้ยายและชาวบ้านตกลงมาตายทั้งหมด (นางเรียม ชุนศรี)

5. นิทานเรื่องผี ปรากฏเพียงเรื่องเดียวคือเรื่องผีตีนเดียว เป็นเรื่องที่บอกให้รู้ว่าเพราะเหตุใดจึงเรียกผีตีนเดียว ในเรื่องนี้ผู้เฒ่าผู้แก่เล่าให้เด็กฟังเพื่อไม่ให้เด็กออกไปเล่นหรือออกไปเที่ยวกลางคืน

ตัวอย่าง นิทานเรื่องผีตีนเดียว

เรื่องนี้มีอยู่ว่า ตอนกลางคืนผีตีนเดียวมันจะถือกระบองเคาะไม้ มีตีนเดียว ค่อย ๆ กระโดด กระเถิบไปเรื่อย ๆ มือก็เคาะกระบองเป็นจังหวะ ๆ ไปเรื่อย ๆ มันจะเที่ยวหาเด็ก ถ้าเห็นมันจะตะครุบทันที เหตุที่เรียกว่าผีตีนเดียว เพราะมีขาข้างเดียว (นางบุญเลี้ยง พันธน์นายม)

จากการศึกษานิทานพื้นบ้านบ้านนายมทั้งหมด พบว่า นิทานเกือบทุกเรื่องมีวัตถุประสงค์ตรงกัน อย่างหนึ่ง คือ มุ่งเน้นให้ความบันเทิงที่สอดแทรกคำสอนไว้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการดำเนินชีวิตได้ สิ่งที่น่าสนใจในนิทานพื้นบ้านบ้านนายมนั้น ยังเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่าผู้คนในชุมชนยังมีศรัทธาในเรื่องศาสนา ความเชื่อเรื่องภูตผีปีศาจ ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ปัจจุบันก็ยังคงมีอยู่ และถ่ายทอดไปสู่คนรุ่นหลัง

อภิปรายผล

จากการศึกษานิทานพื้นบ้านบ้านนายม ตำบลนายม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ พบลักษณะของนิทานที่หลากหลาย ทั้งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ สัตว์ เทวดา ภูตผีปีศาจ และบางเรื่องผสมผสานกันระหว่างสัตว์กับมนุษย์ นอกจากนี้ยังพบว่าลักษณะของเรื่องราวส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่ให้ข้อคิดคติเตือนใจ เป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นอย่างหนึ่งว่า สมัยก่อนผู้ใหญ่จะอบรมสั่งสอนเด็กโดยใช้นิทานเป็นสื่อ เพราะจะเป็นเรื่องที่มีความสนุกสนาน ทำให้ผู้ฟังไม่เกิดความเบื่อหน่าย นอกจากนี้ในเรื่องที่เป็นตำนานหรือที่มาของสิ่งต่าง ๆ จะเป็นเรื่องราวที่สะท้อนความเชื่อของคน และยังมีความเชื่อในเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งยังมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคม เช่นเดียวกับที่ Damsri (1992: 107) ได้กล่าวไว้ว่า “นิทานพื้นบ้านเป็นวรรณกรรมมุขปาฐะที่เก่าแก่ของมนุษยชาติซึ่งเป็นผลผลิตทางปัญญา และจินตนาการของผู้คนในสังคม แฝงไว้ซึ่งความคิดด้านจริยธรรม คติธรรม และสะท้อนภาพชีวิตและสังคมวัฒนธรรมแต่ละท้องถิ่นไว้ส่วนหนึ่ง”

นอกจากนั้น ยังมีนิทานหลายเรื่องที่มีลักษณะของเนื้อเรื่องคล้ายคลึงกันแต่ชื่อเรื่องแตกต่างกันไปตามแต่ผู้เล่า อาจเป็นเพราะไม่ได้ชื่อเรื่องตายตัวหรือแน่ชัด ผู้เล่าจึงแต่งชื่อเรื่องเอง โดยอาศัยเหตุการณ์หรือตัวละครสำคัญมาใช้เป็นชื่อเรื่อง นิทานพื้นบ้านของบ้านนายม ตำบลนายม จำนวนมากได้สอดแทรกมุกตลกไว้เพื่อให้ผู้ฟังได้รับความเพลิดเพลินหรือเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดเหนื่อยล้าจากการทำงาน Ninmanhemim (1984: 192) ได้กล่าวถึงนิทานมุกตลกไว้ว่า “มุกตลกเป็นทางออกให้ผู้เล่าผู้ฟังได้เป็นอิสระ สามารถปลีกหนีไปจากชีวิตประจำวันที่เคร่งครัดต่อระเบียบ ประเพณี และศีลธรรม มีโอกาสระบายอารมณ์ความรู้สึกที่ซ่อนเร้นอยู่ในใจได้ มุกตลกบางเรื่องเป็นเรื่องขัดกั้บรรพชนชาติและประเพณีนิยม”

นิทานพื้นบ้านบ้านนายม ตำบลนายม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ นอกจากจะมุ่งเน้นเรื่องความสนุกสนานเพลิดเพลินแล้วยังสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตของคนในชุมชน เช่นเดียวกับนิทานพื้นบ้านในท้องถิ่นอื่น ดังที่ Chaimongkhon (2011: 109) ได้แสดงให้เห็นถึงนิทานพื้นบ้านของชาวตำบลโกรกกราก อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ความว่า “นิทานที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมได้เป็นจำนวนมาก คือ นิทานท้องถิ่นเพราะส่วนใหญ่เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับความเชื่อ เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี โขลก หรือเป็นเรื่องราวที่มีคติสอนใจให้แก่คิดของคนในท้องถิ่น ซึ่งบางเรื่องอาจมีเนื้อเรื่องแปลก พิสดาร พันวิสัยความเป็นจริง แต่ก็ยังเชื่อว่าเรื่องเหล่านั้นมีเค้าความจริง มีตัวบุคคลจริง มีสถานที่กำหนดแน่นอน”

บรรยากาศของการเล่านิทานนั้น ผู้เล่าบางคนต้องอาศัยบรรยากาศของการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ๆ แล้วมดัดกันเล่าหรือเสริมเรื่อง และบางคนต้องอาศัยสุราเป็นเครื่องย้อมใจ ทั้งนี้คงเป็นไปเพื่อให้ผู้เล่ารู้สึกผ่อนคลายมีความเป็นกันเอง ไม่ทำให้บรรยากาศการเล่าตึงเครียด และทำให้เกิดความสนุกสนานขณะเล่า

บทสรุป

จากการศึกษาเรื่องนิทานพื้นบ้านบ้านนายม ตำบลนายม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่ามีนิทานพื้นบ้าน 5 ลักษณะ ได้แก่ นิทานเกี่ยวกับสัตว์ นิทานเกี่ยวกับมนุษย์ นิทานความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสัตว์ นิทานเกี่ยวกับมนุษย์กับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และนิทานเกี่ยวกับผี ซึ่งสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตของคนในชุมชนว่าเป็นสังคมที่เรียบง่าย ทั้งยังใช้นิทานเป็นเครื่องมือในการอบรมสั่งสอนผู้คนในชุมชนและเป็นสิ่งที่ลดความตึงเครียดจากการทำงานและการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนได้เป็นอย่างดี

Reference

- Chaimongkhon, A. (2011). **Nithan Phuen Ban Khong chao Tambon Krokkrak Amphoe Mueang Changwat Samut Sakhon.** (In Thai). [The Folktales of Krokkrak Sub district, Mueang District, Samut Sakhon Province. Master of Arts (Thai Studies). Dhonburi Rajabhat University.
- Damrong Rachanuphap. (n.d.). **Rueang Thiao Monthon Phetchabun.** (In Thai). [Travel to Phetchabun Province. Bangkok: Signal Department.
- Damsri, W. (1992, Jan–Jun). **Kan Suksa Nithan Phuen Ban.** (In Thai). [Folktale Study]. *Witcha Journal*. 14(2): 107.
- Ministry of Education (1999). **Prawat Muban Amphoe Mueang Changwat Phetchabun.** (In Thai). [History of Villages in Mueang District of Phetchabun Province]. Phetchabun: Phetchabun Primary Education Office, National Primary Education Commission Office.
- Na Nakhon, W. (1988). **Kan Suksa Nithan Phuen Ban Nai Changwat Nakhon Si Thammarat.** (In Thai). [A study of folk tales in Nakhon Si Thammarat. Province]. Nakhon Si Thammarat: Southern Cultural Center Nakhon Si Thammarat Teachers College.
- Ninmanhem, P. (1984). **Akan Kan Son Chut Wicha Phasa Thai 8.** (In Thai). [Thai language teaching materials 8]. Bangkok: Sukhothai Thammathirat Open University.
- Prachitromran, C. (1994). **Somdet Phrachao Taksin Maharat.** (In Thai). [King Taksin, the Great]. Bangkok: Chulalongkorn University.